

Súd:	Najvyšší súd SR
Spisová značka:	10SŽa/40/2014
Identifikačné číslo spisu:	1014200785
Dátum vydania rozhodnutia:	10.12.2014
Meno a priezvisko:	JUDr. Jana Hatalová
Funkcia:	sudca
ECLI:	ECLI:SK:NSSR:2014:1014200785.1

ROZSUDOK

Najvyšší súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedníčky senátu JUDr. Jany Henčekovej, PhD. a z členov JUDr. Zuzany Ďurišovej a JUDr. Petra Paludu, v právnej veci navrhovateľa: I. T., narodený XX. V. XXXX, štátny príslušník Bieloruskej republiky (ďalej len „Bielorusko“), bez dokladu totožnosti, ID osoby: XXXXXX, posledne trvale bytom v krajine pôvodu v meste K., aktuálne s pobytom v PT Rohovce, zastúpený Mgr. Jurajom Kollnerom, advokátom, AK so sídlom v Bratislave, Koceľova 14, proti odporcovi: Ministerstvo vnútra Slovenskej republiky so sídlom Pribinova 2, Bratislava, (pôvodne Ministerstvo vnútra Slovenskej republiky - Migračný úrad so sídlom Pivonková 6, Bratislava), o preskúmanie zákonnosti rozhodnutia odporcu ČAS: MU-496-15/PO-Ž-2013 zo dňa 17. apríla 2014, o odvolaní navrhovateľa proti rozsudku Krajského súdu v Bratislave č. k. 9Saz/15/2014-31 zo dňa 13. augusta 2014, takto

rozhodol:

Najvyšší súd Slovenskej republiky rozsudok Krajského súdu v Bratislave č. k. 9Saz/15/2014-31 zo dňa 13. augusta 2014 p o t v r d z u j e .

Účastníkom náhradu trov odvolacieho konania n e p r i z n á v a .

Odôvodnenie

I.

Konanie pred správnym orgánom

Ministerstvo vnútra Slovenskej republiky - Migračný úrad (ďalej len odporca) rozhodnutím ČAS: MU-496-15/PO-Ž-2013 zo dňa 17. apríla 2014 zmysle § 13 ods. 1 zákona č. 480/2002 Z. z. o azyle a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení platnom v čase vydania napadnutého rozhodnutia (ďalej len „zákon o azyl“) navrhovateľovi azyl neudelil a neposkytol mu doplnkovú ochranu. V odôvodnení svojho rozhodnutia opísal zistený stav vecí, pričom neudelenie azylu odôvodnil tým, že navrhovateľ v konaní nepreukázal splnenie podmienok udelenia azylu podľa § 8 zákona o azyle. V tejto súvislosti nevylúčil, že sa v rokoch 1997 - 1998 zúčastnil demonštrácií proti Lukašenkovi (bieloruskému prezidentovi), avšak prípadné krátkodobé zaistenia, vylúčenie zo štúdia, resp. prepustenie zo zamestnania nepovažoval za perzekúciu v zmysle zákona o azyle. Podľa jeho názoru dôvodom odchodu navrhovateľa z krajiny jeho pôvodu boli ekonomické dôvody. Pokiaľ ide o neposkytnutie doplnkovej

ochrany odporca dôvodil, že pre jej udelenie neboli splnené zákonné predpoklady. V závere odôvodnenia svojho rozhodnutia poukázal na informácie o krajine pôvodu navrhovateľa, na ktoré sa v rozhodnutí odvolal a ktoré aj identifikoval.

II.

Konanie pred súdom I. stupňa

Krajský súd v Bratislave dokazovanie nedoplnil, podrobne sa však oboznámil s obsahom azylového spisu ČAS: MU-496/PO-Ž-2013, z ktorého obsahu zistil, že navrhovateľ dňa 5. novembra 2013 požiadal o udelenie azylu z dôvodu politického prenasledovania v domovskej krajine a obavy z uväznenia ako politického väzňa. V rokoch 1997 - 1998 sa navrhovateľ podľa vlastného vyhlásenia zúčastňoval na rôznych protivládnych demonštráciách, za čo bol opakovane na niekoľko dní zaistený, z Bieloruska mal vycestovať v roku 1998 na platný cestový doklad a vízum do Poľska, kde pracoval ako stavebný robotník. Pred oddelením azylu Policajného zboru (ďalej len „PZ“) navrhovateľ vyhlásil, že v roku 2000 ho okradli a zobrali mu aj doklady, o pár hodín skôr pred oddelením cudzineckej polície tvrdil, že osobné doklady (pas) stratil. Podľa vlastných vyhlásení v Poľsku chcel opakovane žiadať o azyl, jeho žiadosti však prijaté neboli. Tri razy bol v Poľsku umiestnený v utečeneckých táboroch. Opakovane žiadal o udelenie azylu. V priebehu vstupného pohovoru pred odporcom dňa 25. novembra 2013 navrhovateľ zhodne s jeho predchádzajúcimi vyjadreniami uviedol, že do Poľska pricestoval v roku 1998 legálne (za prácou však cestoval aj do iných krajín EÚ), v roku 2000 mu mali byť odcudzené doklady, čo riadne nahlásil (v súvislosti s uvedeným mu mali byť odobraté aj odtlačky prstov) a že v Poľsku žiadal neúspešne o azyl. Na otázku odporcu aká je cieľová krajina cesty navrhovateľa tento o. i. odpovedal, že teraz prišiel požiadať na Slovensko, lebo by sa už chcel usadiť, už svoj vek a nechcem stále cestovať. Navrhovateľ ďalej uviedol, že proti nemu nebolo a ani nie je vedené trestné konanie, nikdy nebol členom politickej strany, ale sympatizoval s ľuďmi, ktorí bojovali proti komunizmu, proti Lukašenkovi, v súvislosti s uvedeným sa zúčastňoval na demonštráciách, bol preto viackrát zadržaný na niekoľko dní za výtržnosti, kvôli čomu bol vylúčený z vysokej školy aj z práce. Na priamu otázku odporcu, nech navrhovateľ uvedie všetky dôvody žiadosti o azyl (resp. o poskytnutie doplnkovej ochrany) tento uviedol, že nebol v Bielorusku 15 rokov a nevie, či mu tam niečo zostalo, nechce a nemôže sa tam vrátiť, bol by vypočúvaný (kde bol, čo robil v EÚ), väznený, ďalej vyjadril obavy, že by ho mohli zavrieť do pracovného tábora pre politických väzňov. Dodal, že kým je pri moci Lukašenko, nemôže žiť v Bielorusku, zase by sa zúčastňoval demonštrácií a mal by problémy. Odporca s navrhovateľom vykonal ďalší pohovor dňa 17. februára 2014, v ktorom v rozpore so svojimi predchádzajúcimi vyhláseniami uviedol, že nikdy (v Poľsku) nebol v žiadnom tábore pre utečencov, ale v deportačných táboroch, v ktorých bol umiestnený potom, ako bol kontrolovaný políciou. Ďalej vyhlásil, že počas celých tých rokov, čo sa zdržiaval kvôli práci v Poľsku a v iných členských štátoch, sa nepokúsil požiadať o azyl pretože mal prácu a mohol všade slobodne žiť, preto v podstate žiadnu ochranu nepotreboval. Na otázku, prečo prišiel žiadať ochranu na Slovensko navrhovateľ odpovedal, že po opätovnej krádeži jeho osobných vecí zistil, že Poľsko je krajina zlodejov a nechce tam zostať, neskôr v priebehu pohovoru uviedol, že chce byť na Slovensku, pretože už nechce viac cestovať, má svoj vek a chce sa niekde usadiť a jeho veľkým problémom je že je bez akýchkoľvek dokladov totožnosti. Pokiaľ ide o samotnú žiadosť o udelenie azylu tak navrhovateľ dodal, že o azyl žiada z dôvodu, že bol viackrát políciou zaistený pre účasť na manifestáciách proti Lukašenkovi.

V administratívnom spise odporcu sa nachádza úradný záznam o zaradení navrhovateľa do systému EURODAC zo dňa 5. novembra 2013, podľa ktorého tento dosiaľ nežiadal o udelenie azylu v inom štáte EÚ, čo, pokiaľ ide o Poľsko (ako krajinu kde sa mal navrhovateľ dlhodobo zdržiavať) potvrdil aj list tamojšieho cudzineckého úradu, v zmysle ktorého prítomnosť navrhovateľa na ich území nebola žiadnym spôsobom evidovaná (od roku 2009). Navrhovateľ bol s negatívnym výsledkom lustrovaný v informačných systémoch (OTE POLDAT, ZOP, CLK, ECU, INO, MIGRA, EURODAC). V azylovom spise sú založené správy o krajine pôvodu navrhovateľa z obsahu ktorých vyplýva, že vnútropolitická situácia a situácia v oblasti ľudských práv v Bielorusku ako autoritatívneho štátu nie je priaznivá, dochádza k všeobecnému obmedzovaniu občianskych slobôd, sú známe prípady perzekúcie politických oponentov Lukašenka a aktivistov občianskej spoločnosti (vrátane väznenia, neobjasnené zmiznutia,

násilie voči demonštrantom, sledovacie zoznamy, zákaz cestovania). Pokiaľ ide o návrat neúspešných žiadateľov o azyl zo založených správ vyplýva, že Bielorusko nepodpísalo žiadne dohody o readmisii, štáty EÚ nemajú povinnosť (a neexistuje ani prax) informovať Bielorusko o navrátilcoch. Podľa správ z februára 2013 existuje len veľmi málo informácií týkajúcich sa tejto problematiky (prípadu sa týka výlučne rozhodnutie francúzskeho súdu z roku 2010, ktorý odmietol vrátiť členov demokratických opozičných skupín z dôvodu, že by mohli čeliť prenasledovaniu a väzeniu). Podľa správy však dochádza i k zneužívaniu azylového systému EÚ občanmi Bieloruska, ktorí sa nakoniec dobrovoľne vracajú. Pokiaľ ide o bieloruskú legislatívu, rovnosť občanov je zakotvená v ústave (t.j. aj na základe politického zmýšľania), správa osobitne poukazuje na čl. 369 (1) trestného zákonníka, v zmysle ktorého možno uložiť trest odňatia slobody s hornou hranicou trestnej sadzby 2 roky za trestný čin „diskreditácie republiky“, zároveň však dodáva, že z verejne dostupných zdrojov neboli získané informácie o tom, že by bol tento článok aplikovaný v prípadoch neúspešných žiadateľov o azyl (ani v prípade navrátilca Igora Beliatkii z roku 2006, ktorý bol síce po návrate ako odporca režimu Lukašenka podrobený policajnému výsluchu, následne bol však prepustený). Trestný zákonník stále upravuje trest smrti, v roku 2013 však podľa správy nedošlo k žiadnej poprave a uvádza aj rozhodnutie Najvyššieho súdu, ktorý v októbri 2013 zrušil trest smrti za trestný čin vraždy a vec vrátil na ďalšie prešetrenie. Zo založených správ tiež vyplýva, že v Bielorusku niet medzinárodného či vnútroštátneho ozbrojeného konfliktu.

K jednotlivým námietkam krajský súd doslovne uviedol:

K námietke nedostatočne zisteného stavu veci:

Táto námietka podľa názoru súdu nie je dôvodná. Odporca zákonným spôsobom vykonal s navrhovateľom dva pohovory v priebehu ktorých sa navrhovateľ podrobne a spontánne vyjadroval tak ku kladeným otázkam, ak aj k dôvodom svojej žiadosti o azyl. Podobne odporca okrem otázok, ktoré sú obsahom prílohy zákona o azyle (časti obsahu dotazníka) položil navrhovateľovi doplňujúce otázky, na ktoré navrhovateľ odpovedal. Odporca teda získal dostatok informácií priamo od navrhovateľa, potrebných pre ďalšie vedenie konania a v konečnom dôsledku aj na rozhodnutie vo veci. S poukazom na obsah vykonaného pohovoru vyhľadal a do spisu založil dostatok objektívnych informácií pochádzajúcich z rôznych zdrojov o krajine pôvodu navrhovateľa, ktorých okruh vzišiel práve z obsahu prednesov navrhovateľa, uskutočnených v priebehu spísania dotazníkov. Do spisu tiež založil správy, pochádzajúcich z rôznych zdrojov, ktoré boli zamerané tak na všeobecnú bezpečnostnú situáciu v krajine pôvodu navrhovateľa, osobitne tiež na ev. riziká návratov bieloruských repatriantov, včítane neúspešných žiadateľov o azyl.

Súd má za to, že odporca pri vyhodnocovaní jednotlivých dôkazov postupoval v súlade s právnymi závermi R 8SŽa/3/2009 (na ktorý poukázal navrhovateľ), nakoľko á priori nevylúčil, že navrhovateľ bol v súvislosti s jeho účasťou na protivládnych manifestáciách zaistený a vylúčený zo školy a zamestnania (z tohto dôvodu nie je teda smerodajná identifikácia školy či inštitútu, v ktorom musel navrhovateľ ukončiť pracovný pomer) a uvedené vzal do úvahy. Súčasne však súd poukazuje na skutočnosť, že nepredloženie akýchkoľvek dôkazov navrhovateľom, na ktorom leží dôkazné bremeno, nemôže byť konvalidované povinnosťami odporcu, na ktoré navrhovateľ v súvislosti s citovaním vyššie označeného rozsudku Najvyššieho súdu Slovenskej republiky poukázal.

K námietke nesprávneho právneho posúdenia veci:

Podľa názoru súdu ani táto námietka nie je dôvodná.

Vo vzťahu k neudeleniu azylu: Predpokladom udelenia azylu podľa § 8 zákona o azyle je preukázanie opodstatnených obáv z prenasledovania z dôvodu (okrem iného) zastávania určitých politických názorov, resp. za uplatňovanie politických práv a slobôd. Dôkazná povinnosť pritom zaťažuje žiadateľa o azyl - navrhovateľa. V prejednávanej veci navrhovateľ žiadnym spôsobom nepreukázal žiadnu z ním tvrdených skutočností, teda ani osobnú identitu (ktorú však odporca nespochybnil), ani absolvovanie jednotlivých stupňov dosiahnutého vzdelania, ani priebeh svojho zamestnania či zamestnaní a ani svoje (opakované) krátkodobé zadržania políciou, ku ktorým malo dôjsť v dôsledku jeho účasti na demonštráciách. I keď je skutočnosťou, že možno predpokladať, že každý žiadateľ o azyl môže byť v istej dôkaznej núdzi, jeho tvrdenia by mali byť konzistentné a logické tak, aby aj s poukazom na

vyhľadane správy o krajine jeho pôvodu bolo možné s čo možno najväčšou objektivitou posúdiť ním podanú žiadosť o azyl.

Odporca v odôvodnení svojho rozhodnutia o. i. uviedol, že navrhovateľ v konaní nepreukázal dôvody udelenia azylu podľa § 8 zákona o azyle. V tejto súvislosti súd poukazuje aj na skutočnosti, ktoré tento názor odporcu potvrdzujú: V prejednávanej veci navrhovateľ v priebehu pohovoru konaného 25. novembra 2013 tvrdil, že absolvoval stredoškolské vzdelanie (teda ako osoba narodená 25. októbra 1965 toto ukončil cca v roku 1984, v prípade 4-ročného štúdia v roku 1985), pričom následne pokračoval vo vysokoškolskom štúdiu na Pedagogickom inštitúte v Minsku (teda od roku 1984, resp. 1985), ktoré musel po troch rokoch (teda v roku 1987, resp. 1988) ukončiť z dôvodu jeho účasti na demonštráciách. Tiež tvrdil, že od roku 1994 do roku 1998 pracoval ako pedagóg na strednej škole, kedy bol z totožného dôvodu zo zamestnania vyhodnený. Súčasne uviedol, že demonštrácií sa zúčastňoval v rokoch 1997 - 1998. V priebehu druhého pohovoru, konaného 17. februára 2013 potvrdil, že v štúdiu na Pedagogickom inštitúte v Minsku pokračoval následne po absolvovaní strednej školy a to v roku 1993, pričom v školskom roku 1995/1996 mal štúdium prerušené. Tiež uviedol, že v rokoch 1994-1998 (popri štúdiu na uvedenom inštitúte) pracoval ako pedagóg na strednej škole. Ak teda navrhovateľ po absolvovaní strednej školy (v roku 1984, resp. 1985) následne pokračoval v štúdiu na Pedagogickom inštitúte v Minsku a toto štúdium musel ukončiť po troch rokoch (teda v roku 1987 resp. v roku 1988, resp. - v prípade ročného prerušenia štúdia v roku 1989), jeho ukončenie štúdia (z dôvodu účasti na demonštráciách) nemohlo mať súvis s ním prezentovanou účasťou na demonštráciách, nakoľko týchto sa, ako to tvrdil, zúčastňoval v rokoch 1997 - 1998. Teda demonštrácií sa zúčastňoval cca 10 rokov potom, ako štúdium ukončil. Totožná argumentácia sa vzťahuje aj na jeho zamestnanie (resp. dôvod jeho skončenia), pretože v zamestnaní mal byť počas jeho vysokoškolského štúdia. Teda aj z tejto argumentácie súdu je zrejmé, že navrhovateľ nepreukázal príčinnú súvislosť medzi ním tvrdeným predčasným ukončením štúdia resp. „vyhadzovom“ zo zamestnania a účasťou na demonštráciách. Preto argumentácia navrhovateľa, vzťahujúca sa na jeho dôkaznú núdzu, je irelevantná. Hodnotiac zistený stav veci sa možno stotožniť s názorom odporcu, že dôvodom odchodu navrhovateľa z Bieloruska boli zjavne dôvody ekonomického charakteru a že zjavne navrhovateľ nepreukázal perzekúciu, resp. jej hrozbu.

Odporca dôvodil, že ak by sa aj navrhovateľ zúčastňoval demonštrácií v dôsledku čoho mal byť krátkodobo zaistený, tak tieto skutočnosti nie sú dôvodom pre udelenie azylu. Súd sa s týmto názorom odporcu stotožňuje. Poukazuje pritom na skutočnosť, že na udelenie azylu z dôvodu § 8 zákona o azyle nepostačuje iba všeobecne nepriaznivá politická situácia v krajine pôvodu žiadateľa o azyl (v danom prípade v Bielorusku). Perzekúcia, resp. jej reálna hrozba musí byť v konkrétnom prípade preukázaná a jej objektom musí byť žiadateľ o azyl - v danom prípade navrhovateľ. Ako to je zrejmé z vykonaného dokazovania (predovšetkým z výpovedí navrhovateľa), jeho prípadné zadržanie políciou však nebolo cieľené na jeho osobu, ale súviselo s konaním demonštrácií ako takých, resp. z dôvodu výtržností. Ak by bol navrhovateľ cieľene objektom záujmu bieloruských štátnych orgánov, nebol by mu vydaný cestovný pas, resp. by mu nebolo umožnené z Bieloruska vycestovať (ako to vyplýva z obsahu založených správ o krajine pôvodu navrhovateľa).

Pri posúdení napadnutého rozhodnutia však súd pokladal za podstatnú tú skutočnosť, že od navrhovateľom prezentovaného dôvodu žiadosti o azyl (ku ktorému malo dôjsť v rokoch 1997 - 1998) uplynulo 15 rokov! Tento veľmi veľký časový odstup predstavuje prerušenie časovej súvislosti medzi prezentovaným dôvodom žiadosti o azyl a samotnou žiadosťou o azyl. Súd tiež poznamenáva, že je opodstatnená domnienka, že ak by bol navrhovateľ v stave, kedy by skutočne potreboval medzinárodnú ochranu (resp. by jej potrebu pociťoval), o azyl by požiadal bezprostredne po vycestovaní z Bieloruska, resp. v priebehu obdobia následného pobytu v európskych štátoch v ktorých sa (nelegálne) zdržiaval. Podanie žiadosti o azyl v Poľsku, kam z Bieloruska vycestoval, však poľskými orgánmi potvrdené nebolo, pričom podľa vyjadrenia samotného navrhovateľa v iných štátoch (Nemecko, Česko, Rakúsko, Švajčiarsko, Taliansko, Francúzsko, Španielsko, Luxembursko) o azyl ani nežiadal. Ak teda navrhovateľ nepokladal za potrebné požiadať o azyl v priebehu 15 rokov potom, ako z Bieloruska vycestoval, domáhať sa azylu po tak dlhom časovom odstupe od udalostí, ktoré sám označil za dôvod vycestovania,

nemôže byť dôvodné.

Navrhovateľ nie je ani žiadateľom o azyl „na mieste“, pretože v krajine pôvodu v čase jeho neprítomnosti nenastali žiadne také okolnosti, ktoré by odôvodňovali takéto postavenie navrhovateľa. V súvislosti s vyhláseniami navrhovateľa, podľa ktorých má v pláne zúčastňovať sa protivládnych demonštrácií súd len konštatuje, že žiadosť o udelenie azylu nemožno odôvodňovať udalosťami, ktoré ešte nenastali.

Pokiaľ ide o požiadavku navrhovateľa, prednesenú na pojednávaní pred súdom, udeliť mu azyl z humanitných dôvodov (pretože ako sám uviedol, už má svoje roky, už má dosť nelegálneho pobytu v európskych krajinách), súd konštatuje, že túto námietku navrhovateľ v podanom oprávnom prostriedku nevzniesol. Navyše sa jedná o nenárokový právny inštitút. Keďže teda nejde o nárok, o ktorom musí rozhodnúť odporca ex lége, ale o výsledok jeho správneho uváženia, ktorý nie je preskúmateľný súdom, táto námietka navrhovateľa by ani nebola dôvodná, a to najmä za situácie, že navrhovateľ v priebehu administratívneho konania ani netvrdil, že existujú dôvody na udelenie humanitného azylu.

Vo vzťahu k neposkytnutiu doplnkovej ochrany: Podľa názoru súdu odporca rozhodol správne aj v otázke doplnkovej ochrany. Navrhovateľ nebol nikdy súdne trestne stíhaný, nebol mu uložený trest smrti, jeho uloženie mu ani nehrozí, pričom v Bielorusku neprebíha žiaden ozbrojený konflikt. Navrhovateľ nebol objektom mučenia, neľudského či ponižujúceho zaobchádzania a preto niet dôvodu domnievať sa, že by po svojom prípadnom návrate do krajiny svojho pôvodu sa ním stal. V jeho prípade teda nebol naplnený ani jeden z predpokladov poskytnutia doplnkovej ochrany, ako ich má na mysli § 2 písm. f) zákona o azyle.

Navrhovateľ tiež namietal, že odporca sa v napadnutom rozhodnutí nevysporiadal s otázkou jeho návratu do Bieloruska ako neúspešného žiadateľa o azyl. Je skutočnosťou, že odporca v tejto otázke na strane jednej poukázal na povinnosti iného štátneho orgánu, rozhodujúceho o ev. návrate navrhovateľa do krajiny jeho pôvodu, na strane druhej však skonštatoval neexistenciu vážneho bezprávia ako takého. Pritom v konaní vykonal dokazovanie aj na otázku bezpečnostných rizík návratov bieloruských repatriantov. Z vyhladaných a do spisu založených správ, pochádzajúcich z rôznych zdrojov však vyplýva, že bezpečnostné riziko z tohto dôvodu navrhovateľovi nehrozí. Nič teda odporcovi nebránilo, aby sa otázkou neexistencie bezpečnostného rizika návratu navrhovateľa zaoberal podrobnejšie v odôvodnení svojho rozhodnutia. Za použitia § 250i ods. 3 OSP na toto opomenutie odporcu súd neprihliadol, nakoľko nemalo vplyv na správnosť napadnutého rozhodnutia.

Pretože odporca dostatočným a zákonným spôsobom zistil stav vecí, pretože jeho rozhodnutie vychádza zo správneho posúdenia veci a predovšetkým preto, že navrhovateľ nepreukázal v konaní opodstatnenosť svojich obáv z prenasledovania, samotné prenasledovanie z akýchkoľvek dôvodov, pričom objektívne nebola zistená ani hrozba vážneho bezprávia v prípade návratu navrhovateľa do krajiny jeho pôvodu, súd dospel k záveru, že napadnuté rozhodnutie odporcu je potrebné potvrdiť ako správne.

III.

Odvolanie a vyjadrenie odporcu

Proti rozsudku podal navrhovateľ odvolanie, prostredníctvom svojho právneho zástupcu, v ktorom uviedol, že odporca nespochybnil tvrdenia navrhovateľa, týkajúce sa jeho pôvodu a navrhovateľom tvrdenú perzekúciu jeho osoby určil za možnú. Rozporuje však tvrdenia navrhovateľa ohľadom okolností a dôvodov jeho odchodu z krajiny pôvodu, ako i ním popísaný priebeh straty zamestnania, resp. vylúčenie zo vzdelávacieho procesu, pričom všetky vyššie uvedené skutočnosti posudzuje a vyhodnocuje len na základe osobnej výpovede navrhovateľa a teda nie je zrejmé, čo bolo kritériom na rozlišovanie ich dôveryhodnosti. V súvislosti s uvedeným poukázal na už navrhovateľom namietané nedostatočné zistenie skutkového stavu.

Pokiaľ odporca argumentoval vydaním cestovného dokladu zo strany bieloruských orgánov,

navrhovateľ považoval za potrebné pripomenúť, že tento samotný fakt nemôže znamenať beztretnosť návratu navrhovateľa a jeho bezproblémovosť ako zástancu opozičných politických názorov. Cestovné pasy bývajú (a boli nezriedka aj v našej krajine pred r. 1989) vydávané aj osobám pre režim nepohodlným, za účelom ich „upratania“, čo bez náležitého preskúmania nemožno vylúčiť ani v tomto prípade.

V tejto súvislosti poukázal na znenie rozsudku Najvyššieho súdu Slovenskej republiky z 9. apríla 2013, sp. zn. 1Sža/10/2013, publikovaného v Zbierke stanovísk NS a súdov SR 7/2013: „Žiadateľ nesie bremeno tvrdenia, ktoré je ďalej vo vzájomnej interakcii so správnym orgánom rozvíjané a doplnené bremenom dôkazným. Nie je však povinnosťou žiadateľa o azyl, aby prenasledovanie svojej osoby preukazoval inými dôkaznými prostriedkami než vlastnou dôveryhodnou výpoveďou. „Naopak, povinnosťou správneho orgánu je, aby v pochybnostiach zhromaždil všetky dostupné dôkazy, ktoré dôveryhodnosť výpovede žiadateľa o azyl vyvracajú, spochybňujú alebo potvrdzujú.“

Ďalej uviedol, že zo spisu vedeného odporcom i z vyjadrenia Krajského súdu v Bratislave, v krajine pôvodu navrhovateľa vnútropolitická situácia a situácia v oblasti ľudských práv nie je priaznivá, dochádza k všeobecnému obmedzovaniu občianskych slobôd, sú známe prípady perzekúcie politických oponentov prezidenta Lukašenka a aktivistov občianskej spoločnosti (vrátane väznenia, neobjasnených zmiznutí, násillia voči demonštrantom, sledovacích zoznamov, zákazu cestovania).

Navrhovateľ sa preto domnieval, že splnil podmienky pre udelenie azylu, pretože má opodstatnené obavy z prenasledovania z dôvodov zastávania určitých politických názorov, ako aj podmienky na poskytnutie doplnkovej ochrany, pretože by bol v prípade návratu do krajiny pôvodu vystavený reálnej hrozbe vážneho bezprávia, v podobe mučenia alebo neľudského alebo ponižujúceho zaobchádzania alebo trestu. Zároveň, napriek tomu, že udelenie azylu podľa § 9 zákona č. 480/2002 Z. z. o azyle nie je nárokovateľné, avšak môže byť predmetom správnej úvahy odporcu, vzhľadom na osobu navrhovateľa, jeho vek, dlhodobé odlúčenie z prostredia krajiny pôvodu a v neposlednom rade i jeho dobrú povesť, ktorú si vybudoval v azylovom zariadení na území Slovenskej republiky, bolo by podľa navrhovateľovho názoru v ďalšom konaní dôvodné aj zváženie udelenia azylu z humanitných dôvodov.

Na základe vyššie uvedeného navrhol, aby odvolací súd rozsudok Krajského súdu v Bratislave č. 9Saz/15/2014-31 zo dňa 13. augusta 2014 zmenil tak, že rozhodnutie odporcu č. ČAS: MU-496-15/PO-Ž-2013 zo dňa 17. apríla 2014 zruší a vec mu vráti na ďalšie konanie.

Odporca vo vyjadrení k odvolaniu uviedol, že navrhovateľ sa v deväťdesiatych rokoch minulého storočia zúčastnil niekoľkokrát na politických protestoch proti vláde prezidenta Lukašenka. Po niektorých demonštráciách mal byť na niekoľko dní vzatý do väzby kvôli výtržnostiam. V roku 1998 bol potom vylúčený zo štúdia na Pedagogickom inštitúte v Minsku a z práce pedagóga na strednej škole. Následne sa rozhodol Bielorusko opustiť. Z Bieloruska vycestoval v roku 1998 na svoj cestovný pas s vízum na vstup do Poľska, kde začal pracovať načierno na stavbách. Z Poľska za prácou odchádzal aj do iných krajín EÚ - Švajčiarska, Talianska, Francúzska, Španielska, Luxemburska, kde bola práca, pričom v žiadnej krajine nemal problémy s Políciou. V roku 2000 mu v Poľsku na ubytovni údajne ukradli osobné doklady a laptop. Skutočnosť mal nahlásiť na políciu, kde mu mali zobrať aj odtlačky prstov. Zároveň mali policajti odmietnuť prijať jeho žiadosť o udelenie azylu. V Poľsku ďalej ostal bývať, pričom cestoval do zahraničia za prácou do Českej republiky, Rakúska a na Slovensko. V novembri 2013 opustil územie Poľska cez hraničný prechod Chyžné. Po príchode na územie Slovenskej republiky bol kontrolovaný policajnou hliadkou, pričom sa nevedel preukázať povolením na pobyt na našom území. Pri podaní vysvetlenia na políciu prejavil záujem požiadať na území Slovenskej republiky o udelenie azylu. Okrem svojej politickej činnosti v minulosti povedal, že by sa rád usadil, nakoľko má už svoj vek a nechce sa mu cestovať za prácou po Európe.

Skutočnosť, že bol menovaný zatknutý a vypočúvaný v súvislosti s protivládnyimi demonštráciami neznamenaá, že bol politicky prenasledovaný. Išlo o bežný postup polície pri vyšetrovaní a stabilizovaní vzniknutej situácie. Menovaný bol zakaždým prepustený, nebol teda v súvislosti s jeho názormi dlhodobo väznený. Rovnako si vybavil cestovný pas a vízum na vstup do Poľska, čo nepotvrďuje jeho tvrdenia, že bol predmetom záujmu štátnych orgánov, ktoré mu umožnili z Bieloruska vycestovať. Ako

vyplýva z informácií o Bielorusku vypracovanými odborom dokumentaristiky a zahraničnej spolupráce č.p.: MU-ODZS-2014/000223-002, situácia ohľadne väznených osôb sa v roku 2013 zlepšila, keď boli niektorí aktivisti z väzby prepustení a väznených ostáva už len osem osôb. Jeho tvrdenia, že bol v Poľsku na policii ohlásiť krádež dokladov sa nepotvrdili, nakoľko zo správy Úradu pre cudzincov Poľskej republiky z 27. januára 2014 vyplynulo, že v Poľsku nebol štátnymi orgánmi notifikovaný, teda neprišiel s poľskými štátnymi orgánmi do styku. Je zrejmé, že opustil Bielorusko za získaním práce v zahraničí, kde sa zdržiaval od roku 1998 a neprejavil v krajinách Európy záujem získať medzinárodnú ochranu, keďže o túto ochranu sa začal zaujímať až po odcudzení jeho dokladov, resp. snahy usadiť sa. Doklady mu mali byť odcudzené v roku 2000, o azyl však požiadal až v novembri 2013. Skutočnosť, že si vybavil cestovný pas, na ktorý z krajiny vycestoval dokazuje, že jeho osoba nebola predmetom záujmu štátnych orgánov, ktoré v takýchto prípadoch sledovaným osobám obmedzujú možnosti cestovania. Pokiaľ právny zástupca poukazuje na možnosť udelenia azylu z humanitných dôvodov, je potrebné uviesť, že na udelenie azylu z humanitných dôvodov podľa § 9 zákona o azyle nie je právny nárok a ani v priebehu azylového konania neboli zistené také relevantné skutočnosti, ktoré by mohli udelenie azylu na základe humanitných dôvodov navrhovateľovi opodstatňovať. Postup správneho orgánu pri vydaní rozhodnutia, zaobstaraní a vyhodnotení dôkazov bol preskúmaný krajským súdom, pričom krajský súd konštatoval, že rozhodnutie migračného úradu bolo vydané v súlade so zákonom. Správny orgán sa nestotožňuje s tvrdeniami navrhovateľa o tom, že bol prenasledovaný z dôvodov uvedených v § 8 ods. 1 zákona o azyle a zastáva názor, že v jeho prípade nebola preukázaná reálna opodstatnenosť obáv z prenasledovania z rasových, národnostných, náboženských dôvodov, dôvodov zastávania určitých politických názorov alebo príslušnosti k určitej sociálnej skupine tak, ako to vyplýva zo Ženevského dohovoru z roku 1951 o právnom postavení utečencov a zo zákona o azyle. Rovnako neboli zistené žiadne skutočnosti, že by mal byť v prípade návratu do krajiny pôvodu vystavený vážnemu bezpráviu tak, ako to ustanovuje § 2 písm. f) zákona o azyle. Z týchto dôvodov navrhol rozsudok Krajského súdu v Bratislave č. k. 9Saz /15/2014-31 zo dňa 13. augusta 2014 potvrdiť.

IV.

Konanie pred odvolacím súdom

Najvyšší súd Slovenskej republiky, ako súd odvolací (§ 10 ods. 2 OSP), preskúmal rozsudok krajského súdu ako aj konanie, ktoré mu predchádzalo, a dospel jednomyselne k záveru, že odvolanie navrhovateľa nie je dôvodné. Odvolací súd rozhodol bez nariadenia odvolacieho pojednávania podľa ustanovenia § 250ja ods. 2 OSP s tým, že deň vyhlásenia rozhodnutia bol zverejnený minimálne päť dní vopred na úradnej tabuli súdu a na internetovej stránke Najvyššieho súdu Slovenskej republiky www.nsud.sk. Rozsudok bol verejne vyhlásený dňa 10. decembra 2014 (§ 156 ods. 1 a ods. 3 Občianskeho súdneho poriadku).

V zmysle § 21 ods.11 zákona č. 523/2004 Z.z. o rozpočtových pravidlách verejnej správy a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov Ministerstvo vnútra SR ku dňu 31. decembra 2012 zrušilo okrem iných, aj rozpočtovú organizáciu - Migračný úrad Ministerstva vnútra SR a v zmysle § 21 ods.13 zákona č. 523/2004 Z. z. práva a povinnosti zrušených rozpočtových organizácií prešli dňom zrušenia na zriaďovateľa, ktorým je Ministerstvo vnútra SR. Na základe citovaných právnych noriem má Najvyšší súd Slovenskej republiky preukázané, že do postavenia Migračného úradu MV SR ako pôvodne žalovaného správneho orgánu nastúpilo z titulu zákonných zmien Ministerstvo vnútra SR. Preto bude s týmto právnym nástupcom ďalej konané na strane žalovaného správneho orgánu - odporcu. Pod všeobecným označením odporca je potom nutné rozumieť tak pôvodný správny orgán ako aj jeho právneho nástupcu podľa toho, ktorého sa text odôvodnenia týka.

Konanie o udelenie azylu na území Slovenskej republiky je upravené v zákone o azyle. Udelenie azylu na území Slovenskej republiky je spojené so splnením podmienok taxatívne uvedených v ustanovení § 8 a nasl. zákona o azyle.

Podľa § 13 ods. 1 zákona o azyle ministerstvo neudelí azyl žiadateľovi, ak nespĺňa podmienky uvedené

v§ 8 alebo§10.

Podľa ust. § 8 zákona o azyle ministerstvo udelí azyl, ak tento zákon neustanovuje inak, žiadateľovi, ktorý a) má v krajine pôvodu opodstatnené obavy z prenasledovania z rasových, národnostných alebo náboženských dôvodov, z dôvodov zastávania určitých politických názorov alebo príslušnosti k určitej sociálnej skupine a vzhľadom na tieto obavy sa nemôže alebo nechce vrátiť do tohto štátu, alebo b) je v krajine pôvodu prenasledovaný za uplatňovanie politických práv a slobôd.

Podľa ust. § 2 písm. d) zákona o azyle prenasledovaním je závažné alebo opakované konanie spôsobujúce vážne porušovanie základných ľudských práv alebo súbeh rôznych opatrení, ktorý postihuje jednotlivca podobným spôsobom, ktoré spočíva najmä v 1. použití fyzického alebo psychického násilia vrátane sexuálneho násilia, 2. zákonných, správnych, policajných alebo súdnych opatreniach, ktoré sú diskriminačné alebo sú vykonávané diskriminačným spôsobom, 3. odmietnutí súdnej ochrany, ktoré vedie k neprimeranému alebo diskriminačnému potrestaniu, 4. neprimeranom alebo diskriminačnom trestnom stíhaní alebo treste, 5. trestnom stíhaní alebo treste za odmietnutie výkonu vojenskej služby v čase konfliktu, ak by výkon vojenskej služby zahŕňal trestné činy alebo činy uvedené v § 13 ods. 2, 6. konaní namierenom proti osobám určitého pohlavia alebo proti deťom.

Ustanovenie § 10 zákona o azyle rieši otázku udelenia azylu na účel zlúčenia rodiny manželovi azylanta, resp. slobodným deťom azylanta do 18 rokov ich veku, resp. rodičom slobodného azylanta mladšieho ako 18 rokov, pričom azylantom je cudzinec, ktorému bol udelený azyl.

Podľa § 20 ods. 4 zákona o azyle ak ministerstvo rozhodne o neudelení azylu alebo o odňatí azylu, rozhodne tiež, či cudzincovi poskytne doplnkovú ochranu; to neplatí, ak sa rozhodne o neudelení azylu a cudzinec už má poskytnutú doplnkovú ochranu podľa § 13a alebo udelený azyl.

Podľa § 13c ods. 1 zákona o azyle ministerstvo neposkytne doplnkovú ochranu žiadateľovi, ak nespĺňa podmienky uvedené v § 13a alebo § 13b.

Podľa § 13a zákona o azyle ministerstvo poskytne doplnkovú ochranu žiadateľovi, ak sú vážne dôvody domnievať sa, že by bol v prípade návratu do krajiny pôvodu vystavený reálnej hrozbe vážneho bezprávia, ak tento zákon neustanovuje inak.

Podľa § 2 písm. f) zákona o azyle vážnym bezprávím je 1. uloženie trestu smrti alebo jeho výkon, 2. mučenie alebo neľudské alebo ponižujúce zaobchádzanie alebo trest, alebo 3. vážne a individuálne ohrozenie života alebo nedotknuteľnosti osoby z dôvodu svojvoľného násilia počas medzinárodného alebo vnútroštátneho ozbrojeného konfliktu.

Ustanovenie § 13b zákona o azyle rieši otázku poskytnutia doplnkovej ochrany na účel zlúčenia rodiny manželovi, slobodným deťom, resp. rodičom slobodného cudzinca, ktorým sa poskytla doplnková ochrana.

V predmetnej veci je potrebné s poukazom na dôvody uvedené v rozsudku krajského súdu, na ktoré sa i odvolací súd v súlade s § 219 ods. 2 OSP odvoláva, uviesť, že navrhovateľ je podľa vlastných vyjadrení príliš dlhú dobu na území Poľska, resp. ďalších štátov Európskej únie, než by bolo možné uveriť, že doposiaľ nepociťoval potrebu požiadať o medzinárodnú ochranu z dôvodov prenasledovania, ak by jeho tvrdenia mali byť pravdivé. V kontexte jeho vyjadrení sa dostatočne vierohodným nezdá nielen tvrdenie o dĺžke pobytu v Poľsku, strate jeho dokladov, o ich opätovnom vydaní a získaní prostredníctvom Bieloruských orgánov, ale napokon ani tvrdenie a jeho živote a prežitých udalostiach v Bielorusku.

Navrhovateľ nemôže očakávať dobrodenie vo forme medzinárodnej ochrany, ak orgánom Slovenskej republiky, teda i odporcovi nepredostrel dostatočne vierohodnú a odôvodnenú žiadosť, ale naopak jeho žiadosť je spochybňovaná ďalšími vlastnými navrhovateľovými vyjadreniami, ako na to poukázal i krajský súd.

Za tejto situácie je záver odporcu a neudelení azylu, (či doplnkovej ochrany) dokonca ani z humanitárnych dôvodov celkom logický a dôvodný, pretože navrhovateľ na ich udelenie, či poskytnutie nesplnil zákonné predpoklady, predostreté prvostupňovým súdom.

Rozsudok krajského súdu z týchto dôvodov považoval odvolací súd za zákonný a správny a ako taký ho podľa § 219 ods.1, 2 OSP potvrdil.

V.

Trovy konania

O trovách odvolacieho konania rozhodol Najvyšší súd Slovenskej republiky podľa § 250k ods. 1 OSP, neúspešnému navrhovateľovi trovy odvolacieho konania nepriznal. Odporca zo zákona nemá nárok na ich náhradu.

Poučenie:

Proti tomuto rozsudku opravný prostriedok nie je prípustný.